

АНОТАЦІЯ

Пискун Л.М. Детінізація інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття доктора філософії за спеціальністю 076 – Підприємництво та торгівля. – Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харків, 2023.

В умовах трансформаційних змін, що, наразі, відбуваються в Україні, а також поступової інтеграції держави в сучасний європейський економічний простір набувають актуальності проблеми адаптації чинного законодавства та існуючої системи управління до міжнародних стандартів. Також, російська агресія проти України створила глобальну загрозу існування міжнародного порядку, породжуючи появу та масштабованість тіньової економіки та корупції. Серед ключових стратегічних напрямів державної та регіональної політики в умовах глобалізації є, насамперед, протидія процесам тінізації. Посилена увага до цих процесів пояснюється, перш за все, наслідками існування тіньової економіки, які негативно впливають на соціально-економічний розвиток країни, її конкурентоспроможність, інвестиційну привабливість, на рівень життя населення, загалом, та гальмують процес входження країни до ЄС.

Динамічне зростання процесів тінізації безпосередньо призводить до протиріч між суб'єктами підприємництва та урядом. У зв'язку з цим, зростає роль державного та регіонального регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, що направлена на стимулювання процесів нагромадження, ефективного використання інвестиційних ресурсів та забезпечення транспарентності цих процесів. У цьому контексті, актуалізується необхідність дослідження проблем удосконалення та пошуку нових дієвих підходів, направлених на забезпечення процесів детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, з метою активізації та підвищення інвестиційної привабливості країни, загалом.

Теоретичні, методичні та практичні аспекти тіньової економіки та корупції знайшли відображення у працях українських та зарубіжних учених.

Зокрема, у П'ясецької -Устич С., Турчинова О. Мушинської Н., Димченко О., Смачило В., Рудаченко О., Кривицької О., Тютюнник І., Мазур І., Попович В., Фрадинський О., Роуз-Акерман С., Танзі В., Гутман П. М., Беккер Г., Даллаго Б., Гутманн П., Беккер Г., Шнайдер Ф. та інших. Разом з тим, низка питань, пов'язаних саме з процесами детінізації залишаються не вирішеними. Нагальна необхідність вирішення цих питань, їх теоретичного та практичного значення зумовлюють актуальність теми дослідження.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи тінізації суб'єктів підприємництва України» розглянуто основи теоретичних та методичних підходів до аналізу явищ тіньової економіки, корупції та тінізації, звертаючи увагу на те, що тіньова економіка розвивається в часі та просторі в контексті конкретних дій суб'єктів підприємництва. Проаналізовано причини девіантної поведінки, яка сприяє поширенню тінізації економіки та корупції.

Досліджено рівень тінізації економіки з точки зору відповідності індикаторам економічної безпеки країни. Доведено, що українські та зарубіжні вчені не мають загального розуміння природи та сутності соціально небезпечних явищ, таких як «тінізація» та «тіньова економіка». Здійснено систематизацію основних концепцій, які пояснюють природу тіньової економіки, включаючи неокласичну теорію, інституціональну теорію, нову інституціональну теорію, ліберальну теорію та теорію економічних систем. Обґрунтовано, що детінізація означає комплекс заходів з виявлення і припинення процесів тінізації.

Доведено, що рівень тіньової економіки в Україні перебуває в критичному діапазоні порогових значень макроекономічної стабільності, що свідчить про наявність як неформальної, так і прихованої нелегальної (кримінальної) складової в економіці країни. Проаналізовано міжнародний досвід протидії процесам тінізації з імплементацією в Україні.

Розроблено методичний підхід до дослідження проблем і аналізу процесів детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, який базується на основі економіко-математичних методів та моделей, що дає можливість передбачити та запобігти поширенню процесів тінізації, діагностувати можливий розвиток неформального сектору економіки, а також розробити та

запровадити відповідні антикризові управлінські рішення, в вигляді дорожньої карти.

У другому розділі «Аналіз стану та особливості діяльності суб'єктів підприємництва в Україні» проаналізовано діяльність суб'єктів підприємництва за розмірами, виявлено їх динаміку зміни протягом 2016-2021 років.

Підтверджено, що Україна належить до інвестиційно привабливих країн світу. Крім того, в умовах воєнного конфлікту та в майбутній період післявоєнного відновлення критично важливим залишається підтримка суб'єктів підприємництва на всіх рівнях управління.

Розроблено алгоритм регресійно-кореляційного аналізу впливу показників діяльності суб'єктів підприємництва на валовий внутрішній продукт країни, де виявлено, що найбільший вплив має кількість суб'єктів підприємництва. Також встановлено, що одним із ключових драйверів розвитку діяльності суб'єктів підприємництва, а також країни, загалом, є прямі інвестиції. Доведено, що в Україні є велика потреба в інвестиціях і, відповідно, необхідність збільшення їх обсягів, включаючи залучення іноземних, для досягнення сталого соціально-економічного розвитку країни.

Доведено, що на капітальні інвестиції найбільший вплив має кількість суб'єктів підприємництва, особливо в умовах воєнного періоду, що вимагає значної підтримки як з боку міжнародних партнерів, так і з боку внутрішньої державної, регіональної та місцевої влади. Також, виявлено, що основними проблемами, пов'язаними із залученням іноземних інвестицій, є недостатня макроекономічна та політико-правова стабільність в Україні, високий ризик, незадовільні та невизначені умови ведення підприємницької діяльності та значні процеси тінізації.

У третьому розділі «Удосконалення процесів детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва в Україні» доведено, що детінізація представляє собою складний та багатоаспектний процес, який вимагає використання системного підходу для його дослідження. Ця складність обумовлена наявністю та постійною взаємодією різних суб'єктів підприємницької діяльності, представників державних інституцій, організацій,

які належать до ринкової інфраструктури. На основі врахування положень системного підходу розроблено організаційно-економічний механізм детінізації діяльності суб'єктів підприємництва (ОЕМДДСП), метою застосування якого є зменшення тіньового сектору економіки. Такий механізм включає економічну та організаційну складову. Сформовано поняття організаційно-економічного механізму детінізації підприємницької діяльності в контексті та ієрархії суміжних понять, наведено перелік суб'єктів ОЕМДДСП та їх функції. Наведено особливості та переваги застосування сформованого організаційно-економічного механізму.

Доведено, що інвестиційна діяльність, в тому числі капітальні інвестиції, є важливою основою для забезпечення соціально-економічного розвитку країни на різних рівнях управління. Сформовано концептуальну схему прогнозування інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, яка включає в себе 7 основних етапів: збір показників, що характеризують інвестиційну діяльність; формування матриці вхідних даних; аналіз динаміки фактичних показників та вибір рівняння тренду; розрахунок прогнозних значень абсолютних показників; визначення прогнозних відносних показників (за необхідності); стандартизація (за необхідності) прогнозних значень; розрахунок прогнозних значень та їх інтерпретація. Результати прогнозування показали зростання обсягів інвестицій в майбутньому 2024 році, що є позитивним та вказує на подальшу необхідність впровадження та розробки заходів щодо підвищення інвестиційної діяльності.

Сформовано дорожню карту детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, яка включає в себе покроковий план досягнення стратегічної цілі шляхом реалізації довгострокових, середньострокових та короткострокових заходів. Реалізація цих заходів дає можливість виявити і припинити тіньову діяльність в Україні. Запропонована карта враховує міжнародний досвід боротьби з процесами тінізації та корупції.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступному:

удосконалено:

– методичний підхід до дослідження проблем і аналізу процесів детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, який, на відміну від

інших, передбачає виявлення, систематизацію і врахування комплексу факторів тінізації такої діяльності (що досягається шляхом застосування кореляційно-регресійного аналізу та прогнозування обсягів інвестицій), реалізація якого дозволяє розробити превентивні заходи щодо зменшення частки тіньового сектору економіки;

– організаційно-економічний механізм детінізації діяльності суб'єктів підприємництва (ОЕМДДСП), який застосовується з метою зниження тіньового сектору економіки і являє собою поєднання організаційної складової (яка застосовується для координації дій основних суб'єктів детінізації підприємницької діяльності та аналізу ринкового середовища), що досягається через створення координаційного аналітичного центру з детінізації діяльності суб'єктів підприємництва (КАЦДДСП) та економічної складової (застосування якої ініціюється КАЦДДСП та передбачає: визначення середнього рівня податкового навантаження, обґрунтування доцільності визначення заходів з детінізації на основі розрахунку показника еластичності податкових надходжень, а також розрахунок ефективності заходів з детінізації), що забезпечує комплексний підхід до зниження рівня тінізації діяльності суб'єктів підприємництва;

набули подальшого розвитку:

– система ключових понять дослідження: «тіньова економіка», «тінізація», «корупція» та «детінізація», що сформована з урахуванням їх економічного змісту та логічного зв'язку між означеними термінами (особливу увагу приділено аналізу підходів до визначення тіньової економіки, для чого застосовано морфологічний аналіз), що дозволило значно доповнити наявне уявлення про характер прояву та перебіг тінізаційних процесів і визначити основні фактори, що їх обумовлюють;

– процеси економіко-математичного моделювання впливу діяльності суб'єктів підприємництва на показники ефективності країни, у вигляді ВВП, які на відміну від уже існуючих, базуються на методах регресійно-кореляційного аналізу, що дало можливість виокремити кількість суб'єктів підприємництва як основний фактор впливу;

– прогнозування показників інвестиційної діяльності, в тому числі капітальних інвестицій, які на відміну від інших, сформовані на основі трендових моделей, які з урахуванням підбраного відповідного тренду, дозволили зробити прогноз на майбутній період та заздалегідь передбачити необхідні обсяги інвестицій для подальшої діяльності суб'єктів підприємництва;

– дорожня карта детінізації інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, яка базується на основі комплаєнс-методу та виступає як інструмент для досягнення стратегічної цілі шляхом реалізації довгострокових, середньострокових та короткострокових заходів, які мають часові орієнтири та направлені на виявлення і припинення тіньової діяльності.

Дисертаційну роботу виконано на кафедрі Підприємництва та бізнес-адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова відповідно до завдань держбюджетних науково-дослідних робіт МОН України: «Підприємництво та бізнес: організаційні, управлінські та економічні складові» (номер держреєстрації 0116U005497): Етап 3. «Діджиталізація системи управління бізнес-процесами як фактор економічного зростання» (2022 р.), де автором проаналізовано фактори тінізації суб'єктів підприємництва.

Результати дисертаційної роботи використовуються у діяльності суб'єктів підприємництва, у Північно-східному науковому центрі НАН і МОН України, в громадських організаціях та в навчальному процесі Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Ключові слова: суб'єкти підприємництва, підприємства, інвестиційна діяльність, капітальні інвестиції, детінізація, підприємницька діяльність, тінізація, корупція, сталий розвиток.

ABSTRACT

Pyskun L.M. Unshadowing of investment activities of Ukrainian entrepreneurship entities. – Qualifying scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for obtaining a Doctor of Philosophy in specialty 076 – Entrepreneurship, trade. - O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, 2023.

In the conditions of transformational changes that are currently taking place in Ukraine, as well as the gradual integration of the state into the modern European economic space, the problem of adapting the current legislation and the existing management system to international standards is gaining relevance. Also, Russian aggression against Ukraine created a global threat to the existence of the international order, giving rise to the appearance and scale of the shadow economy and corruption. Among the key strategic directions of state and regional policy in the conditions of globalization is, first of all, countering shadowing processes. Increased attention to these processes is explained, first of all, by the consequences of the existence of the shadow economy, which negatively affect the socio-economic development of the country, its competitiveness, investment attractiveness, the standard of living of the population, in general, and inhibit the process of the country's entry into the EU.

The dynamic growth of shadowing processes directly leads to contradictions between entrepreneurship entities and the government. In this regard, the role of state and regional regulation of the investment activity of entrepreneurship entities is growing, aimed at stimulating the processes of accumulation, effective use of investment resources and ensuring the transparency of these processes. In this context, the need to study the problems of improvement and search for new effective approaches aimed at ensuring the processes of detinization of the investment activity of entrepreneurship entities, in order to activate and increase the investment attractiveness of the country, in general, is actualized.

Theoretical, methodological and practical aspects of the shadow economy and corruption are reflected in the works of Ukrainian and foreign scientists. In particular, Pyasetska - S. Ustych, O. Turchynova, N. Muschynska, O. Dymchenko, V.

Smachilo, O. Rudachenko, O. Kryvytska, I. Tyutyunnyk, I. Mazur, V. Popovych, O. Fradynskyi, Rose-Ackerman, S., Tanzi, W., Gutman, P.M., Becker, G., Dallago, B., Gutmann, P., Becker, G., Schneider, F., et al. At the same time, a number of issues related to the processes of detinization remain unresolved. The urgent need to solve these issues, their theoretical and practical significance determine the relevance of the research topic.

The first chapter "Theoretical and methodological foundations of shadowing of entrepreneurship entities of Ukraine" examines the foundations of theoretical and methodological approaches to the analysis of the phenomena of the shadow economy, corruption and shadowing, paying attention to the fact that the shadow economy develops in time and space in the context of specific actions of subjects objects of entrepreneurship. The causes of deviant behavior that contribute to the spread of shadow economy and corruption are analyzed.

The level of shadowing of the economy from the point of view of compliance with indicators of the country's economic security has been studied. It has been proven that Ukrainian and foreign scientists do not have a general understanding of the nature and essence of socially dangerous phenomena such as "tinization" and "shadow economy". The main concepts that explain the nature of the shadow economy, including neoclassical theory, institutional theory, new institutional theory, liberal theory and the theory of economic systems, are systematized. It is substantiated that detinization means a set of measures to identify and stop the processes of detinization.

It is proven that the level of the shadow economy in Ukraine is in the critical range of threshold values of macroeconomic stability, which indicates the presence of both an informal and a hidden illegal (criminal) component in the country's economy. The international experience of countering shadowing processes with implementation in Ukraine is analyzed.

A methodical approach to the study of problems and analysis of the processes of detinization of the investment activity of entrepreneurship entities has been developed, which is based on economic and mathematical methods and models, which makes it possible to predict and prevent the spread of the processes of detinization, to diagnose the possible development of the informal sector of the economy, as well as to

develop and implement appropriate anti-crisis management solutions, in the form of a road map.

In the second section, "Analysis of the state and peculiarities of the activity of entrepreneurship entities in Ukraine", the activity of entrepreneurship entities by size was analyzed, and their dynamics of change during 2016-2021 were revealed.

It has been confirmed that Ukraine belongs to the investment-attractive countries of the world. In addition, in the conditions of the military conflict and in the future period of post-war recovery, the support of entrepreneurship entities at all levels of management remains critical.

An algorithm for regression-correlation analysis of the influence of indicators of entrepreneurship entities on the country's gross domestic product was developed, where it was found that the number of entrepreneurship entities has the greatest influence. It was also established that one of the key drivers of the development of entrepreneurship entities, as well as the country in general, is direct investment. It has been proven that there is a great need for investments in Ukraine and, accordingly, the need to increase their volume, including the involvement of foreign ones, in order to achieve sustainable socio-economic development of the country.

It has been proven that the number of entrepreneurship entities has the greatest influence on capital investments, especially in wartime conditions, which requires significant support from both international partners and domestic state, regional and local authorities. Also, it was found that the main problems associated with the attraction of foreign investments are insufficient macroeconomic and political and legal stability in Ukraine, high risk, unsatisfactory and uncertain conditions for conducting entrepreneurship activities, and significant shadowing processes.

In the third chapter "Improving the processes of detinization of investment activities of entrepreneurship entities in Ukraine" it is proved that detinization is a complex and multifaceted process that requires the use of a systematic approach to its research. This complexity is caused by the presence and constant interaction of various entrepreneurship entities, representatives of state institutions, and organizations that belong to the market infrastructure.

On the basis of taking into account the provisions of the system approach, an organizational and economic mechanism of detinization of the activities of entrepreneurship entities (OEMDDSP) has been developed, the purpose of which is to reduce the shadow sector of the economy. Such a mechanism includes an economic and organizational component. The concept of the organizational and economic mechanism of the detinization of entrepreneurial activity is formed in the context and hierarchy of related concepts, the list of subjects of OEMDDSP and their functions is given. Features and advantages of using the formed organizational and economic mechanism are given.

It is proved that investment activity, including capital investment, is an important basis for ensuring the socio-economic development of the country at various levels of government. A conceptual scheme for forecasting the investment activity of business entities has been formed, which includes 7 main stages: collection of indicators characterizing investment activity; formation of a matrix of input data; analysis of the dynamics of actual indicators and selection of a trend equation; calculation of forecast values of absolute indicators; determination of forecast relative indicators (if necessary); standardization (if necessary) of forecast values; calculation of forecast values and their interpretation. The forecasting results showed an increase in investment volumes in the future year 2024, which is positive and indicates a further need to implement and develop measures to increase investment activity.

A roadmap for de-shadowing the investment activities of entrepreneurship entities has been developed, which includes a step-by-step plan for achieving the strategic goal through the implementation of long-term, medium-term and short-term measures. The implementation of these measures makes it possible to identify and stop shadow activities in Ukraine. The proposed map takes into account international experience in combating shadowing and corruption.

The scientific novelty of the obtained results is as follows:

improved:

- a methodological approach to the study of problems and analysis of the processes of de-shadowing the investment activities of entrepreneurship

entities, which, unlike others, involves the identification, systematization and consideration of a set of factors of shadowing such activities (which is achieved through the use of correlation and regression analysis and forecasting of investment volumes), the implementation of which allows to develop preventive measures to reduce the share of the shadow sector of the economy;

- organizational and economic mechanism for the unshadowing of entrepreneurship entities (OEMDB), which is used to reduce the shadow sector of the economy and is a combination of the organizational component (used to coordinate the actions of the main actors in the unshadowing of entrepreneurship activities and analyze the market environment), which is achieved through the creation of a coordinating analytical center for the unshadowing of entrepreneurship entities (CACBDE) and the economic component (initiated by the CACBDE and providing for determining the average level of tax burden, justifying the feasibility of determining unshadowing measures based on the calculation of the tax revenue elasticity, and calculating the effectiveness of unshadowing measures), which provides a comprehensive approach to reducing the level of shadowing of business entities;

were further developed:

- system of key concepts of the study: "shadow economy", "shadowing", "corruption" and "de-shadowing", which is formed taking into account their economic content and the logical relationship between these terms (special attention is paid to the analysis of approaches to the definition of the shadow economy, for which morphological analysis is applied), which allowed to significantly supplement the existing understanding of the nature of the manifestation and course of shadowing processes and to identify the main factors that determine them;

- the processes of economic and mathematical modeling of the impact of entrepreneurship entities' activities on the country's performance indicators in the form of GDP, which, unlike the existing ones, are based on the methods of regression and correlation analysis, which made it possible to single out the number of entrepreneurship entities as the main factor of influence;

- forecasting of investment activity indicators, including capital investments, which, unlike others, are formed on the basis of trend models, which, taking into

account the selected relevant trend, allowed to make a forecast for the future period and to predict in advance the necessary amount of investment for further activities of business entities;

- a roadmap for unshadowing the investment activities of entrepreneurship entities, which is based on the compliance method and acts as a tool for achieving a strategic goal through the implementation of long-term, medium-term and short-term measures that have time frames and are aimed at identifying and stopping shadow activities.

The dissertation was written at the Department of Entrepreneurship and Business Administration of the O.N. Beketov Kharkiv National University of Urban Economy in accordance with the tasks of state budget research works of the Ministry of Education and Science of Ukraine: "Entrepreneurship and business: organizational, managerial and economic components" (state registration number 0116U005497): Stage 3. "Digitalization of the Business Process Management System as a Factor of Economic Growth" (2022), where the author analyzed the factors of shadowing of business entities.

The results of the dissertation are used in the activities of business entities, in the North-Eastern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and Science of Ukraine, in public organizations and in the educational process of the O. M. Beketov Kharkiv National University of Urban Economy.

Keywords: entrepreneurship entities, enterprises, investment activity, capital investment, deshadowing, entrepreneurship activity, shadowing, corruption, sustainable development.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА

Наукові праці у виданнях іноземних держав або виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз

1. Rudachenko O., Svitlychna V., Perminova S., Krasnokutskyi Ye., Pyskun L. Forecasting investment activities of rail transport enterprises using trend models. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 3(50), 2023. 202–212. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4064> (база Scopus).

Статті у наукових фахових виданнях України

2. Пискун Л.М. Теоретико-методологічні основи дослідження тіньової економіки та корупції. Науково-практичний журнал. Економіка та держава, № 4. 2021. С. 143-149. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.4.143

3. Баліцька В.В., Пискун Л.М. Діагностика капіталізації економічних агентів України на базі активів і власного капіталу. Науково-практичний журнал. Інвестиції: практика та досвід, № 24. 2020. С. 26-33. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.24.26

4. Пискун Л. Дослідження суб'єктів підприємництва, як передумова їх детінізації. Комунальне господарство міст, 2 (176), 2023. С.59–66. <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2023-2-176-59-66>

5. Рудаченко О. О., Пискун Л.М. Дослідження впливу діяльності суб'єктів підприємництва на показники ефективності країни // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2023. - №7. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-7-9061>

6. Rudachenko O., Konenko V., Pyskun L. Application of the innovative technologies in the activities of entrepreneurship entities in a transparent economy // International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences". - 2023. - №9. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-9-9149>

Праці апробаційного характеру

7. Пискун Л.М. Тіньові ризики формування статутного капіталу суб'єктів господарювання в Україні // Наукові розробки, передові технології, інновації [матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції]. Nemoross.r.o., Prague, 2020. 414 с. С.172-174
8. Баліцька В.В., Пискун Л. Вплив тіньової економіки на створення робочих місць та зайнятість населення в Україні// Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації: збірн. матер. доповідей та тез III-ої Всеукраїнської інтернет-конференції, Київ, 15 квітня 2020 року / за заг. наук. ред. Р.В. Войтович, П.В. Ворони. Київ, ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2020. 464 с. С. 107-110
9. Пискун Л.М. Економіка України в умовах пандемії COVID-19 // Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути: тези доп. II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 17-18 серпня 2020 р. Дніпро, 2020. 562 с. С. 365-367.
10. Пискун Л.М. Неформальна зайнятість населення в Україні // Соціально-трудова сфера в координатах нової економіки та глобальної соціоекономічної реальності: виклики, шляхи розвитку: зб. тез доповідей учасників Міжнар. наук.- практ. конф. ; 11-12 лист. 2020 р. К. : КНЕУ, 2020. 344 с. С. 143-146
11. Пискун Л.М. Посилення відповідальності засновників (учасників) товариств за невиконання своїх зобов'язань перед державою та споживачами // Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України за міжнародною участю : матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (29 жовтня 2020 р., м. Київ) / упоряд. : Л.Г. Новаш, М.В. Пахомова. К. : ІПК ДСЗУ, 2020. 393 с. С. 111-144 .
12. Джаман М.О., Пискун Л.М. Стан розвитку суб'єктів підприємництва України в умовах коронавірусної пандемії // Науково-практична інтернет-конференція «Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації», 20 квітня 2021 року. 236 с. 30-36

13. Джаман М.О., Пискун Л.М. Трансформація ринку праці України в умовах глобалізації// Науково-практичної конференції «Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації» (24 червня 2021 р., м. Київ) 110 с.С.27-39.

14. Pyskun L. The process of capital formation of business entities // II International Scientific and Practical Conference « World science priorities», February 02 – 03, 2023, Vienna. Austria Pp.26-27, URL: <https://conference-w.com/wp-content/uploads/2023/02/AUS.V-0203022023.pdf>

15. Pyskun L. Tinization in entrepreneurship and ways to overcome them // II International Scientific and Practical Conference «Innovative scientific research», January 26 – 27, 2023, Toronto. Canada. Pp.30-31 URL: <https://conference-w.com/wp-content/uploads/2023/01/Can.T-2627012023.pdf>

16. Пискун Л.М. Детенізація діяльності суб'єктів підприємництва України в умовах війни. Підприємництво та бізнес-адміністрування в умовах діджиталізації: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 01 – 28 лютого 2023 р. / [редкол. : П. Т. Бубенко, О. Ю. Палант, С. Ю. Юр'єва] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С.315.